

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 277

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלָיו מִמְרָא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כַּחַם הַיּוֹם"

**החסד, למעלה מן הדבקות והאהבה
מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א**

ואף מפורש בתורה הטבתו לבעלי החיים שבתביבה, טורח האכלת והשקאת כל מיני בעלי חיים, כל אחד בזמנו וכהרגלו משך שנה תמימה וכשאיחר רק פעם אחת את מזונות הארי נשכו, הרי עבודת

ב'חובות הלכות' כתוב: שהמרחם על הזולת ומטיב עמו משום רחמנות, מבחינת מה, מרחם ומטיב הוא עם עצמו; כי נותן להפיג את צער עצמו, היות ואינו יכול לראות בצרת חברו. הרי שירד בעל 'חובות

חסד שאין כמוה ובודאי עשה מאהבה כי אי אפשר לעבוד למען הזולת כל כך בלי אהבת הבריות. ומכל מקום היה זה רק צדק, עשה חיובו אבל חסד אין זה עדין, כי חסד שייך רק כשהשאיפה נובעת מתוך עצם מהותו, בלי צורך של מניעים חצוניים כלל.

והבדל זה נוהג לא רק במצוה שבין אדם לחברו, אלא גם בין אדם למקום, גם כאן אנו מוצאים שתי הבחינות;

1. עבודה לשם מילוי החובה, או מפאת מניעים חצוניים.

2. עבודת החסד שהיא למעלה מכל החיובים והסבות, האדם נתהפך במהותו לנותן ושואף אף להתחסד עם קונו. וכאן מתגלה לנו דבר עמוק מאד והוא חדוש גדול במדרגת האבות הקדושים ע"ה ובגדרי שלמות העבודה בדרגותיה העליונה. הורגלנו לחשוב שאהבה ודבקות הן דרגות העבודה שאין למעלה מהן, אבל מצאנו בזה דבר פלא;

אמרו ז"ל (בב"ר ל): **"אֵת הָאֱלֹקִים הִתְהַלַּךְ נח", 'אברהם שהיה כחו יפה הִתְהַלַּךְ לְפָנָיו' (בראשית' יז), אבל נח שהיה כחו רע "אֵת הָאֱלֹקִים הִתְהַלַּךְ נח".**

המשך בעמ' 2 <<<

יין השקיתו יין, אבל אברהם לא עשה כן; אלא יושב ומהדר בעולם וכשימצא אורחין מכניסן בתוך ביתו, את שאין דרכו לאכול פת חטין האכילהו פת חטין, את שאין דרכו לאכול בשר האכילהו בשר ואת שאין דרכו לשתות יין השקהו יין. ולא עוד, אלא עמד ובנה פלטרין גדולים על הדרכים והניח מאכל ומשקה וכל הבא ונכנס אכל ושתה וברך לשמים, לפיכך נעשית לו נחת רוח. וכל שהפה שואל, מצוי בתוך ביתו".

הרי לך ההבדל שבין חסד להטבה ורחמנות, איוב השלים רק את החסד לאורחים, זוהי רחמנות! אבל אברהם נתן אפילו מה שלא היה חסר להם, כי מדת החסד היא אהבת עצם הנתנה, הוא לא רק ריחם על הנצרכים שבאו לפניו, אלא חיפש אפשרות לעשות חסד והיה לו צער כשהוציא הקדוש ברוך הוא חמה מנרתיקה ופסקו עוברים ושבים, הרי שאברהם לא עשה למען השלמת חסרון האחרים בלבד, אלא שאיפתו היתה עצם מעשה החסד.

ובזה ההפרש בין מדרגות אברהם ונח; **"נח איש צדיק" (בראשית' ו).** ואברהם איש חסד. אבל יש להתעמק בזה יותר, בלי ספק היטיב נח הרבה מאד לאחרים

הלכות' לתוך עומק נפשו של האדם וגילה שמילוי חסרון חברו יכול להיות גם מילוי חסרונו.

אמנם הרגשת חסרון חברו כחסרונו, היא מעלה גבוהה ומדה טובה מאד והלואי והיינו זוכים לה תמיד, אכן אין זו מעלת החסד, אלא מעלת הרחמנות. בעל מדת הרחמנות עושה מעשיו מחמת מניעים חצוניים המעוררים את מצפונו, כשרואה עני הוא מרגיש את חובתו לעזור לו וגם מושיט לו עזרה כפי יכולתו. שונה ממנו בעל מדת החסד, מי הוא בעל החסד? זה הרודף חסד והשואף לחסד בכל מהותו ואין לו מניע אחר, אלא עצם החסד בלבד, הוא אינו זקוק למניעים חצוניים לעוררו למעשה ההטבה, כי החסד ממלא את כל פנימיותו ונובע ממנו תמיד עד שרואה בכל חייו רק הזדמנות לחסד.

וכעין זה מצינו ב'אבות דר' נתן' (פ"ז): **"וַיְהִי עֲנִיִּים בְּנֵי בִיתְךָ" (אבות' א).** **"א"ל הקב"ה לאיוב: "איוב עדין לא הגעת [לחצי שעור] של אברהם אתה יושב ושוהה בתוך ביתך ואורחין נכנסים אצלך; את שדרכו לאכול פת חטים האכילתו פת חטים, את שדרכו לאכול בשר האכילתו בשר, את שדרכו לשתות**

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 1 >>>

וברש": **"נח היה צריך סעד לתמוך, אבל אברהם היה מתחזק ומהלך בצדקו מאליו"**. וביאר המהר"ל בספר 'גור אריה': היה נח דבק בשכינה וזהו הסעד שעשה לו הקדוש ברוך הוא, שמי שדבוק באלקים אי אפשר לו לזוז ממנו ולחטוא. אבל באברהם כתוב: **"התהלך לפני"**, שהיה מהלך מעצמו בלי אותו דיבוק שכינה שהיה עמו, שהרי כמה פעמים היה מנסה אותו ואז לא מסייע לו הדיבוק, כיון שהיה מנסה אותו. והבן זה היטב. הרי שגם הדבקות בה' אינה המדרגה האחרונה, מה אחריה? עבודת החסד! הנה לדבקות שלמה זכה אברהם אע"ה, כשאמר לו הקב"ה: **"אל תירא אברם אגכי מגן לך"** (בראשית טו). **בחינת: "אגכי ה' אלקיך"** (שמות כ). השגה זו באה על ידי דבקות רבה מתוך אהבה טהורה להשי"ת, בחינה זו היא מגן בפני היצר הרע, שלא יוכל לדחוק ולכנוס בין הדבקים. וזה כעין מה שהביא הרמ"א בריש 'אורח חיים' בשם 'מורה נבוכים': **"שנית ה' לנגדי תמיד"** (תהילים טז). מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השם יתברך ובושתו ממנו תמיד, אם זוכר תמיד את הקב"ה, אז לא נשאר מקום כניסה ליצר

הרע. ואם בזכרון ה' במחשבה כך, כל שכן בדבקות לבבית. אולם כל זה הוא עדין בבחינת; **"צריך סעד לתמוך"**. רק בנסיון השמיני נסיון המילה, אמר לו הקב"ה לאברהם: **"התהלך לפני ויהיה תמים"**, שאין צורך עוד במגן, אף לא בשמירה שמקורה בדבקות, כי התעלה אברהם אבינו ע"ה אל שיא מדרגת העבודה מפאת החסד שהיא למעלה מעבודת הדבקות. ובמצב הדבקות הרי יש לו סיוע מהשי"ת שדבוק בו, אבל עבודת החסד היא העבודה התמימה הנובעת כולה מעצם מהות העובד, בלי שום התעוררות על ידי סבות חזוניות וסיוע אחר כלל והיא המעולה שבעבודות. מי שזכה למדרגה עליונה זו, שוב אינו מפחד מפני הנסיונות אף שכל נסיון כרוך בהסתר, כי השם יתברך מונע ממנו את הסיועים הרגילים. אולם המתחסד אינו צריך לסיועים ומוצא את התחזקותו בתוך עצמו פנימה, בשאיפתו הטהורה להתחסד עם קונו. זה ביאור דברי המהר"ל המובאים לעיל, שהם מגלים לנו אור חדש בענין נשגב זה. ככל אדם מישראל יש נצוצות ממדרגת אברהם אבינו ע"ה ואפשר

לעורר בכל אדם נקודות של חסד, של נתינה, בלא חשבון של נטילה ולא מצד חובה, או רחמנות, ובה מתקשרים אל אאע"ה. נצוין אחד של חסד אמיתי יכול להציל מקנאה, משנאה, מגאווה ולפעמים אפילו מתאוה, הן חסד וקנאה הפכים הם וכשמתגבר האחד יתמעט השני. וכן גם השנאה מסתלקת מלבו של אדם בהאיר בו אור החסד, כי הנותן את עצמו לאחרים, מתפלל **"ונפשי כעפר לכל תהיה"** ומבטל כלבו את הסבות לשנאה. וכך מדת הגאווה, כי בעל חסד ככל ששואף להטיב לחברו ולשמשו, מחליש הוא את כח הגאווה. ואפילו מדת התאוה מצד אותה הבחינה שבה היא נאחזת באנוכיות, שמרגיש האדם שכל ההנאות שלו, גם היא נחלשת כל שגובר החסד בלב האדם. וגם במצוות שביין אדם למקום, יש לעבוד על דרך החסד כארז"ל (זהר דברים רפ"א): **"אין חסד, אלא המתחסד עם קונו"** בלי כל תקות תועלת ושכר, עבודה שהיא למעלה מכל סבות המחייבות. הלואי ונזכה לשמור נצוצות אלו ולהלהיבם, כי אז תהיה עבודתנו מתעלה למעלה מכל גבולות והגבלות. (מכתב מאליהו' ח"ב 178). ■

לקראת הסוף ...

בס"ד

עם הרב **אמנון יצחק שליט"א**

מתנ"ס קרית עקרון הרצל
ביום שלישי כג' חשוון 10/11/09

קרית עקרון

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב-20:30

היכל התרבות שדרות חיים ויצמן 9
ביום רביעי כד' חשוון 11/11/09

רמלה

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב-20:30

ההוצאות מאובטחות

כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET

וב'שופר ניוזטל' 054-4007779

הלכה

מדיני טלטול כסוי הבור והכלים

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע וה'משנה ברורה'

לכך מבעוד יום, או שנשתמש בהם כבר מבעוד יום. ומאחר שכסויים אלו נעשו כלי, לכך מותרים בטלטול. (שח י סמ"ד וביאורו"ל).

6. אבן, או חתיכת עץ שרוצה לכסות בהם את הכלי, אם יחדם [אפילו במחשבה] מערב שבת לצורך כך, לעולם רשאי לטלטלם ולכסות בהם. (שח כב סצ"ב סצ"ג).

7. אם לא יחדם לעולם, אפילו כשיחד לשבת זו בלבד, אינם נחשבים לכלים וממילא הרי הם מוקצה ואסור לטלטלם, אבל אם עשה מעשה באבן המוכיח שהוא עומד לשימוש, מותר לטלטלו. (שח כב סצ"ד). ■

הכסוי, מותר לטלטלו כיון שזה מוכיח שהוא כלי ומותר לכסות בו את הבור, או ליטלו מעל גבי הבור ואין זה נחשב כבונה, או סותר. (שח סמ"ב).

4. כסוי המיוחד לכלים גדולים, אפילו אם הכלים הללו מחוברים לקרקע, יכול לטלטל את הכסוי. וכן מותר לכסות בו את הכלי, או לטול מעל גבי הכלי ואפילו כשאין בו ידית אחיזה, שזה אינו נחשב כבונה וסותר. ואבל אם הכלי טמון בתוך הקרקע, גזרו חכמים משום כסוי קרקע כנ"ל. (שח י סמ"ג).

5. כל הכסויים שהזכרנו, מדובר באופן שהם מתוקנים במיוחד לכסוי, או שהכינם

1. כסוי הבור, הרי הוא מוקצה ואסור לטלטלו, שהרי אין הדבר ידוע שזה משמש ככסוי לבור. ולכן אם עשה היכר ברור המוכיח לכל שהדבר משמש לכסוי, או שמשמש בו תדיר באופן מוכח, אין עליו שם מוקצה ורשאי לטלטלו. אמנם דעת ה'מגן אברהם': שכיון שעומדים לכסוי קרקע אף שנחשבים כלי, אסורים בטלטול. (שח סמ"ב).

2. ומכל מקום גם אם עלה היכר המוכיח, אסור לכסות בו את הבור בשבת, שהרי זה כבונה. וכן אסור ליטלו מעל גבי הבור שהרי זה כסותו. (שח סמ"ב).

3. אבל אם התקין ידית לאחוז בו את

דברי אגדה

ע"ז, או בלבולי מחשבות כפירה רח"ל, או ספיקות באמונה, שכל זה הוא מסוג ע"ז רח"ל. ובשמירת שבת כהלכתו בכל דקדוקיו ופרטיו יתפרדו "פַּל פְּעָלֵי אָוֶן", "יָשֶׁב וְרָפָא לוֹ" ונעשה אהוב לפני המקום ברוך הוא. וכמש"כ: "כִּי אֲנִי ה' מְקַדְשְׁכֶם" (שמות' לא). ■

כשעשה תשובה, אלא שנשאר בו זוהמת וטומאת עבודה זרה שחטא בה, קודם ששב בתשובה, אשר בודאי מבלבלתו במחשבות טמאות רח"ל, בזה אחז"ל: ש'מוחלין לו' והיינו: שזכות והשפעת קדושת השבת מטהרתו ועוקר ממנו "שָׂרֵשׁ פְּרָה רֵאשׁ וְלַעֲנָה" של בלבולי

כתב רבנו 'הסטייפלר' זצ"ל בספרו 'חיי עולם' (חב"ב פרק ח) וז"ל: 'שמירת השבת כהלכתו, הוא תקון וכפרה לחטא ע"ז, כמו שאמרו חז"ל ('שבת' קיח:): 'כל השומר שבת כהלכתו, אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש, מוחלין לו' והיינו כמו שכתב ה'בית יוסף': שמדובר

הליכות עולם

שאלות מעשיות בהלכות שבת, לפי פסקי ה'משנה ברורה'

נערכו במסגרת מפעל 'הליכות עולם' ע"י הרה"ג רם כהן שליט"א

בסתר ע"י אחד מארגוני החסד, שהכניסו לביתו מידי ליל ששי סל מזון לשבת ובו צרכי שבת הבסיסיים. כאמור ר' ראובן שהיה דחוק מאד, התלבט האם לאור מצבו מותר לו לצמצם ביום השבת באכילת בני ביתו ולהפריש ממה שקבל לצורכי שבת לצורך שאר ימות השבוע. מאחר וחש נגוע בדבר פנה לידיד שהוא מו"צ שיכריע לו במצב העדין. אכן מהו הדין ומדוע?

תשובה: כתב המ"ב (רמב א): אם שלחו לו דבר מאכל שיאכלנו בשבת, לא יאכלנו בחול. כ"כ בספר 'חסידים'. ועייין לקמן (תרצד ס"ב) דדעת הש"ע שם; דעני יכול לשנות במגבת פורים. למה שירצה, אף דגבוהו לצורך פורים. אכן, גם שם יש מחמירין בזה. ■

נמרצו אמרי יושר של ה'תורת חיים' שכתב טעם הגזון והוא: לפי דשבת בראשית הוא דוגמת שבת שלעתיד לבוא, שהוא יום שכולו שבת, לכן אנו עושים כמה דברים בשבת זה דוגמתו, היינו: לאכול בשר ודגים נגד סעודת שור הבר ולויתן ומקדשין על היין נגד היין המשומר בענביו לצדיקים לע"ל. וכבר אמרו חז"ל: דעל שם זה נקרא 'שחקים' שבו שחקים מן לצדיקים לע"ל ולכך שפיר יש לעשות בשבת זכר למן ההוא [ותוספות שבת]. (רמ"ב א, בה"ל ד"ה: 'זכר למן').

□ **שאלה מעשית:** לאחרונה הסכים ר' ראובן, ת"ח ששקע בחובות ופרנסת משפחתו היתה דחוקה מאד, לקבל מתן

□ **שאלה מעשית:** יששכר תמה זה מכבר על אחד מטעמי המנהג לכסות החלה משום זכר למן שהיה מכוסה בירידתו בטל ממעל ומתחת, הרי סוף סוף בשבת לא ירד מן. אלא שהתבייש לשאול שאלה פשוטה כזו. כששאל פעם לפי תומו את אחד הר"מים בישיבה, ענה לו שאכן זו שאלה טובה, שרבים שואלים אותה ומצא לכך טעם נפלא ב'משנה ברורה'. אכן, מהו הטעם לדין זה?

תשובה: כתב הבה"ל: 'לכאורה טעם מנהג זה תמוה לרבים, דמה ראוי לעשות בשבת זכר למן שלא ירד בו כלל. והתוספות (בפרק ע"פ) כתבו: דמשום שלא ירד המן, יש לעשות לו זכר. והוא דחוק. וכתב הבה"ל: מה

פרשת 'וירא'

"וַיַּמְהַר אַבְרָהָם הָאֱהֱלָה אֶל שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַה־רִי שְׁלֹשׁ סָאִים קִמַּח סֶלֶת"

למה היה צריך כל כך הרבה פת לשלשה אנשים?

פנינים לפרשה

נאמר בפסוק על הגר: "וַתֵּלֶךְ וַתֵּתֶע בְּמִדְבַר בְּאֵר שָׁבַע" (בראשית' כא). ומפרש רש"י כונת הכתוב: ש'חזרה לגילולי בית אביה' ועמדו על כך המפרשים: מהיכן הוציא רש"י דבר זה מן הכתוב ולא ביאר כפשוטו שתעתה בדרכה במדבר?

רגיל היה רבנו דוד פוברסקי זצ"ל ראש ישיבת 'פוניבז' לומר בשם גיסו של הרב מפוניבז' רבי אשר קלמן הי"ד: "יהודי לעולם אינו בבחינת תועה, תמיד יש עמו את רבונו של עולם", אליו הוא מתפלל, ממנו הוא מבקש, איתו הוא מתייעץ ואת אורחותיו והליכותיו מכוון בכל עת ובכל שעה לפי מצוותיו והוראותיו, אם נאמר על הגר: "וַתֵּלֶךְ וַתֵּתֶע" אות היא כי חזרה לגילולי אביה, אינה עם הרבונו של עולם!

"וַיֵּרָא וְהָנָה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עֲלָיו וַיֵּרָא וַיִּרְץ לִקְרָאתָם" (יח ב)

מובא בכתבים המיוחסים לרבנו הגרי"ז הלוי הרב מ'בריסק' זצ"ל: לבאר מה שכפל הכתוב לשון: "וַיֵּרָא" שני פעמים, על פי מה שכתב אדונינו הרמב"ם בספרו 'מורה הנבוכים' (ב מב): שהיו כאן שתי בחינות במעשה זה; בחינת מראה הנבואה ובחינת מעשה המציאות; וזהו מה שנכתב: "וַיֵּרָא... וַיֵּרָא" ב' פעמים, שראה הדברים במראה הנבואה וראה הדברים במציאות.

"וְהָנָה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עֲלָיו" (יח ב)

יש להתבונן על כך שבהתחלה כתוב הלשון: "נֹצְבִים עֲלָיו" ואילו לאחר מכן נכתב הלשון: "וְהָנָה עֹמְדֵי עֲלֵיהֶם". וביאר בזה רבנו הגאון מ'זילנא'

זצ"ל (ומובא ב'דבר אליהו' ל'איוב' א ו): שהעומד לפני מי שיושב, נראה כאילו הוא עומד עליו, יען כי העומד הוא גבוה מן היושב. ומעתה, הלא מתחילה ישב אברהם והמלאכים היו עומדים לפניו, נמצא אם כן שהיו כ'נֹצְבִים' עליו, לכך נאמר: "נֹצְבִים עֲלָיו". אבל לאחר מכן כאשר נהפוך הוא שהמלאכים ישבו תחת העץ לאכול ואברהם היה עומד לשרתם, היה הוא העומד והם היושבים. לכך נאמר הלשון: "עֹמְדֵי עֲלֵיהֶם".

"וַיַּמְהַר אַבְרָהָם הָאֱהֱלָה אֶל שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַה־רִי שְׁלֹשׁ סָאִים קִמַּח סֶלֶת" (יח ו)

הרמב"ן בפירושו על התורה תמה: למה היה צריך כל כך הרבה פת לשלשה אנשים?

וכתב הרמב"ן לישב: שהיה צריך שלש סאין קמח בכדי להוציא מהן סלת נקיה מועטת לאכילה.

וביאר רבנו הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו 'טעמא דקרא': מהו החשבון דוקא של שלש סאין, לפי המבואר במסכת 'מנחות' (עו:), שלעשרון סולת מובחר צריך סאה של חיטין. ומבואר עוד במסכת 'עירובין' (פג:), שעשרון האיפה הוא מאכל אדם אחד. ואם אוכל במדה זו, הרי הוא בריא ומבורך. מעתה הדבר מתבאר מאליו, אברהם אבינו רצה שכל אחד מהם יקבל עשרון אחד של סולת. ולצורך כך הוצרך לנפות שלש סאין של קמח הנעשה מחיטין, שיהיה לו להוציא מהן שלשה עשרונים סלת ויהיה לכל אחד פת בשעור של עשרון סולת לאכילה.

תירוץ נוסף כתב רבנו הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו 'טעמא דקרא' על עיקר קושייתו של הרמב"ן: שהרי מבואר בגמרא במסכת ר"ה (יא.), שאותו היום היה יום טוב של פסח, או סוכות. (אולם עיי"ש בתוד"ה: 'אלא', דכתבו: דזה היה לפני סוכות ועיי"ש ב'מכסה עתיק') ואברהם היה סבור שהם ערביים

רגילים. והדין הוא שאסור לאפות ביום טוב לצורך גוי. וכיון שכך, נשאלת השאלה; איך הותר לו לאברהם אבינו לאפות לצורכם?

אלא שזה יתורץ על פי המבואר במסכת 'ביצה' (יז:). שאשה יכולה למלאות את כל התנור בבצק לאפיית פת אע"פ שאינה צריכה אלא לפת אחת בלבד, משום שכשהתנור מלא הפת נאפית יפה יותר, נמצא שכל הפתות הנמצאות בתנור מועילה לאותה פת אותה צריכה לאכול בחג. לפי זה יתישב, שלכן היה צריך אברהם אבינו להרבה פת, כדי שיהיה מותר לו לאפות הכל, שאילו כדי הצורך להם לבד, היה אסור לו לאפות ביום טוב.

"וַיִּקַּח חֲמֵאָה וְחֶלֶב וַיִּבֶן הַבְּקָר" (יח ח)

דרשו חז"ל במסכת 'בבא מציעא' (פז). (ומובא ברש"י): 'ולחם לא הביא, לפי שפירסה שרה נדה, שחזר לה אורח כנשים אותו היום ונטמאת העיסה'. ואברהם היה אוכל את חוליו רק בטהרה. תמה בזה רבנו בחיי: אם היה אברהם מחמיר על עצמו לנהוג באכילת חולין בטהרה, לא היה זה חובה כלל על שאר בני האדם ולמה לא יכול היה ליתן להם לחם טמא?

לכך כתב לפרש: כי היה זה מפני איסור חמץ. וכונת חז"ל בדרשתם כך היא; שלפי שהיה אברהם אבינו אוכל חולין בטהרה, לכך סלקה שרה את ידיה מן העיסה משעה שנטמאה העיסה. ומעתה חשש אברהם לאיסור חמץ שמא החמיצה העיסה כשלא היו מתעסקים בה, שהרי היה הדבר בזמן פסח.

וזהו שהזכיר כאן: "עֲגוֹת", כמו שנאמר: "לוֹשֵׁי נְעֻשֵׁי עֲגוֹת" ואילו בענין לוט הזכיר הכתוב לשון: "מִצּוֹת", כדי להשלים בין שניהם יחד "עֲגוֹת מִצּוֹת" וכדרך שהיה ביציאת מצרים שנאמר: "וַיֹּאפֹּו אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגוֹת מִצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ" ('שמות' יב). -

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

והנה כל התורה כולה יש בה רמזים ומה שחיסר הכתוב כאן, גילהו שם.

"קָדַל לְהִיּוֹת לְשָׂרָה אֲרַח פְּנָשִׁים" (יח יא)

כתב המלבי"ם: יש הבדל בין לשון **"דָּרַךְ"** ללשון **"אָרַח"**; ש"דָּרַךְ" מורה על כונת הדרך הגדול הקבוע לרבים. ואילו **"אָרַח"** מורה על האורח הקטן שיתפרד מן הדרך הגדול, אל הצד ואינו דבר קבוע כל כך. על כן רחל אמרה ליעקב: **"כִּי דָּרַךְ נָשִׂים לִי"** ('בראשית' לא). כי היתה ילדה והיה לה הוסת הקבוע לכל הנשים. ואילו בשרה אמר שלא לבד שלא היה לה **"דָּרַךְ נָשִׂים"** קבוע, כי גם האורח **"קָדַל"** להיות לה, כלומר: שגם הוסת הבלתי קבוע, שיבא גם בנשים זקנות **"קָדַל"** לגמרי משרה.

"לָמָּה זֶה צָחָקָה שָׂרָה לְאִמְרָה" (יח יג)

שואל רבנו האור החיים הקדוש: למה כתוב תיבת **"זֶה"** אשר היא כמיותרת? וכן מה כונת הכתוב בתיבת: **"לְאִמְרָה"** ובפרט שגם כל זה מיותר. וכי לא היה מספיק לומר: **"לָמָּה צָחָקָה?"** ומסביר את הדברים כך: אף שגם אברהם צחק כמבואר לעיל בכתוב, מכל מקום אברהם צחק מיד כששמע את הבשורה הטובה. משא"כ שרה לא

צחקה, אלא בעת שראתה את עדנתה. כמו שנאמר שאמרה: **"אֲחֵרֵי בְלֹתֵי הַיְתָה לִי עֲדָנָה"** ('בראשית' יח). הרי זה מגיד שלא נתאמת אצלה הבטחת הלידה עד אחר שראתה השינוי בפועל בגופה. ועל זה הוא שהקפיד הקב"ה שאילולי ראתה, כביכול, לא היתה מאמינה.

וזה כונת הכתוב באומרו: **"לָמָּה זֶה צָחָקָה"**, פירושו: על צחוק **"זֶה"** שצחקה כעת אני מקפיד ולא על הצחוק שלך שנעשה בשמחה מיד בשעת הבשורה. והטעם לדבר: כי בצחוק זה, כונתה לומר, שאף אמנם שנתאמת אצלה כעת לאחר מעשה שראויה היא לילד, מ"מ זה מורה שערך עתה לא האמינה ולא סמכה דעתה על הבטחת הבורא, כי הוא היה דבר פלא בעיניה. **"הִיפְלֵא מֵהָ דְבָר"**. (ועיין עוד מה שכתב בענין זה בספר 'משך חכמה').

"וַיִּפְנֹוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ סְדֵמָה" (יח כב)

כתב המלבי"ם: לא נמצא בשום מקום בתנ"ך שיקשר מלת: **"פְּנָה"** עם מ"ם שלאחריו, כי לשון **"פְּנָה"** מציין את המקום שלשם מחזיר את פניו וזה יצוין במלת: **"אֵל"**, כמו: **"וַיִּפְּנֵה וַיָּבֹא אֶל בֵּיתוֹ"** ('שמות' ז). **"וַיִּפְּנֵוּ אֶל הַמֶּדְבָּר"** (שם טז). אולם זה יבואר על פי מה שכתוב כאן במדרש: זאת אומרת **"אֵין עוֹרֵף לְמֵלָאכִים"** ('בראשית רבה' מט ז). נמצא אם כן שלא החזירו פניהם כלל, לכן מתאים על כך

לשון הכתוב: **"וַיִּפְּנֹוּ מִשָּׁם"**.

"וַאֲנֹכִי עֶפְרָא וְאַפְרָה" (יח כז)

אמרו חכמינו ז"ל במסכת 'סוטה' (ז'): **'בשכר שאמר אברהם אבינו: וַאֲנֹכִי עֶפְרָא וְאַפְרָה זכו בניו לב' מצוות; אפר פרה ועפר סוטה.'**

ויש להתבונן בשכר זה, היאך קשור למעשיו של אברהם אבינו באמירתו: **"וַאֲנֹכִי עֶפְרָא וְאַפְרָה?"**

ומבאר בזה בספר 'בית הלוי': שאברהם השפיל את עצמו בשני הקצוות שיכול האדם להשפיל את עצמו; מצד הדמיון לעפר שמעולם לא היה בו צורה חשובה, אולם מצד שני יכול לקבל צורה על ידי שישתמשו בו לזריעה ונטיעה. וכמו כן שייך לעשות כלי מן העפר ע"י גיבולו בטיט ובחימר. ומצד הדמיון לאפר, שמקודם היתה בו צורה חשובה, אלא שעתה אחר שנשרף ונהפך לאפר אינו יכול לעשות ממנו מאומה. כלפי אלו שני הדמיונות אמר אברהם אבינו על עצמו: **"וַאֲנֹכִי עֶפְרָא וְאַפְרָה"**, שמעולם לא היה מחזיק עצמו לדבר חשוב וגם אינו עומד להיות יוצא ממנו דבר חשוב.

לכן זיכה לבניו בעפר סוטה ובאפר פרה. עפר סוטה, שתפקידו לברר את העבר, אם חלילה נטמאה, או שנשארה בטהרתה. ואפר פרה, שתפקידו לטהר את הטמאים מכאן ולהבא. זו היא המידה כנגד מידה. (ועיין עוד מש"כ בענין זה בספר 'העמק דבר'). ■

חדש ב'שופר'
ניתן להטעין נגני mp3 -I mp4 במחיר 4 ש"ח להרצאה
פרטים ב'שופר' 03-6777779 בין השעות 10:00-18:00

הרב זכריה יצחק שליטי"א
קריאה בתימנית של פרשיות התורה בנוסח שאמי ובלדי
ניתן להשיג במשרדי שופר, מתתיהו 10, בני ברק 03-6777779

שו"ת חברותא

האם יוצאים ידי חובת בקור חולים בטלפון?

מערכת 'חברותא'

מיוחדת 'גנזי המלך'

שאלה: האם אפשר לצאת ידי מצות בקור חולים על ידי התענינות בשלום החולה בשיחת טלפון?

תשובה: כתב בספר שו"ת 'ציץ אליעזר' (ה - רמת רחל פרק ח): איתא ב'נדרים' (לט:): וכן נפסק ברמב"ם ושו"ע, שמצות בקור חולים היא 'אפילו גדול אצל קטן'.

והנה רש"י שם מפרש: 'אפילו גדול אצל קטן' - 'שלא יאמר האדם לא אבקר, אלא גדול כמוני'.

ועיין בספר 'אהבת חסד', שביאר פשטות כונת רש"י: שהמדובר בבקור של גדול אצל קטן ממש בשנים.

וכתב: שלולי דבריו של רש"י היה נראה לו לומר בביאור הגמרא שלא דוקא קטן ממש, כי אין בכך כל חדוש, לפי שגם קטן הוא בכלל ישראל, אלא חדוש הגמרא הוא במי שהוא קטן במעלתו אצל זה ואינו לפי כבודו של המבקר לילך אצלו, בכל זאת הוא צריך ללכת ולבקרו.

ומוסיף וכותב: שנראה לו שהגמרא לומדת דין זה מענינו של הקב"ה, שהוא בעצמו ביקר חולים ואת אברהם ביום השלישי למילתו ואף אנו נעשה כן.

ותורת אמת היתה בפיהו של הכהן החסיד בעהמ"ח 'אהבת חסד' זצ"ל, כי כן מבאר בהדיא גם השט"מ וה'שלמי נדרים' על 'נדרים' שם בפשיטות ומישיבים בכך

את הקושיה: מדוע בבקור חולים המצוה היא אפילו גדול אצל קטן ואילו בהשבת אברה פטרה התורה 'זקן ואינה לפי כבודו'?

כי חומרא מיוחדת היא בבקור חולים, שאנו למדים מ"אחרי ה' אלקיכם תלכו" ('דברים' יג). אחר מדותיו של הקב"ה, 'מה הוא מבקר חולים אף אתה בקר חולים'.

והכי מבאר נמי בפשיטות ה'פרישה' ב'טור' (בסק"ה): ואפילו הגדול ילך לבקר הקטן, כמו שמצינו שהקב"ה הלך לבקר אצל אברהם.

וכשאין אפשרות של בקור אצל חולה בגלל עכובים שונים ובתוך זה גם העוסק בתורה, שהיא כנגד כולם, נראה לי, דיש ענין של יציאה ידי המצוה גם ע"י שאלה בשלומו אצל מידועי ומקורביו שפוגשם בשוק, או דרך הטלפון, כדרך שמצינו ב'נדרים' (לט). גבי מודר הנאה מחברו, דאיתא: 'חלה הוא, נכנס לבקרו'.

חלה בנו, שואלו בשוק. הרי שיש ענין של יציאת ידי המצוה גם ע"י התענינות ושאלה בשלומו בשוק. ואפשרות הדבר שבאופן זה של שאלה בשלום בשוק, או ע"י הטלפון יצא השואל כמעט מצות הבקור חולים בקשר לכל צדדי תועלתה והיינו: היכא שהחולה מושכב בבי"ח, שאז אין יותר שאלה על התענינות בצרכיו ונשארת רק התועלת של גרימת נחת רוח ושל בקשת רחמים ולזה אפשר לצאת פחות או יותר גם ע"י השאלה בשלומו של הנ"ל, כי ע"י שמקורביו של החולה ימסרו לחולה השאלת שלום, תיסוב מזה ג"כ הנאה לחולה, בשמעו שמתענינים

בשלומו ואעפ"י שיכול להיות שמהבקור היה נהנה יותר, אבל אין קצבה לשעור גרימת ההנאה. וכן ע"י ידיעתו של השואל ממצבו, ידע השואל לבקש רחמים עבורו ואעפ"י שגם בזה יכול להיות שבקשת הרחמים בפניו של החולה תועיל יותר כיון שהשכינה מצויה שם. וכן ראיתי לה'חתם סופר' על 'נדרים' שמבאר שענין הבקור לבקשת רחמים הוא ע"פ מה שאחז"ל ('ברכות לד.): 'המבקש רחמים על חברו, אין צריך להזכיר שמו'.

וכתבו המקובלים: כי יש בהזכרת שמו קצת התעוררות הדין עליו, לכן, אע"פ שמ"מ קרוב לשכר ע"י התפלה, מ"מ, לפעמים איכא קצת הפסד ע"י הזכרת שמו, מה שאין כן כשמתפלל בפני החולה, שאז אין צורך להזכיר שמו, אז טוב לו עיי"ש. אבל גם בנוגע לזה לא מצינו בהלכה קצבה לשעור מדת בקשת הרחמים ולכן מסתבר שיוצא ידי חובתו העיקרית בכך גם בהתענינות והידיעה ממצבו בדרך הנ"ל אשר ע"כ יודע לבקש רחמים עבורו. וכך משמע ברש"י 'נדרים' (מ). שכותב: שלכן אמרו שם ד'כל שאין מבקר את החולה, אין מבקש עליו רחמים; לא שיחיה ולא שימות', 'מפני שהרי אינו יודע בענינו של חולה'. וכן הרי"ף מדגיש לכתוב; דלכן גורם לו שימות, מפני שאינו מבקש עליו רחמים שיחיה. דון מינה, הא כל שיודע בענינו של חולה ולו גם בדרך הנ"ל ועי"כ מבקש עליו רחמים שיחיה, יוצא כבר מכלל זה של 'כל שאין מבקר את החולה'. ■

תעמוד על הברכה

אורטל בת מזל עדנה
הצלחה בבחינות לעורכת דין
וזיווג הגון

מקום זה
יכול להיות שלך!
בבית אכשיו:
03-6777779

שידוכים באמונה
ומצויין בין שומרי
משרד שידוכים למגזר החרדי והדתי לאומי
חדשו!!! אפילו אישוק אינך
אפשרת נשים נשים כגובי סוף
1599-500-811

ממשיכים...
לא לאכול! מוצרי
'עלית - שטראוס'

החתונות שהתחלפו

מאת הרה"ג שלמה רביבו שליט"א

לאולם ב' ולכן דורש בעל התזמורת את התמורה המלאה. מר סגל מב"ב טוען: אני לא הזמנתי תזמורת יקרה כזו ועל כן אינני מתכוון לשלם את הסכום הגבוה. ואילו מר סגל הירושלמי טוען: שכיון שלא קבל את התמורה, שהרי התזמורת היוקרתית לא ניגנה אצלו, לכן אין בכונתו לשלם בינתיים.

אך בשלב זה הוברר שקרתה טעות נוספת: משפחת סגל מירושלים הזמינה לרגל הארוע ברכונים נאים ומהודרים עם ברכת המזון ושבע ברכות למזכרת מהחתונה, המדפיס שלח את הברכונים לארוע והשליח שנתקל בשם סגל הרשום בפתח האולם הניח את חבילת הברכונים באולם הלא נכון, המדפיס כמוכן דורש את המגיע לו ואילו מר סגל מירושלים טוען שלא קבל ומר סגל מב"ב טוען שהוא לא הזמין, עם מי הדין?

וראתה שבאולם ב' אנשי התזמורת נערכים כבר לארוע, הסיקה שעליה לפנות לאולם א' ואכן היא התמקמה וניגנה שם.

שתי החתונות היו שמחות מאד ואיש לא שם לב לטעות, אולם בסוף הארוע כשניגש בעל התזמורת באולם ב' לאבי החתן מר סגל מב"ב ובקש 3000 דולר, הוא היה המום וטען מיד הלא סיכמנו במפורש 1800 דולר מה פתאם קפיץ המחיר?

וכן באולם א' כשאבי החתן שילם 3000 דולר התפלא בעל התזמורת ואמר לאבי החתן, טיפ בסכום כזה מימי לא קבלתי.

אך מהר מאד התבררה הטעות, התזמורת היוקרתית היתה אמורה לנגן בחתונה השניה של משפחת סגל הירושלמית ואתם סוכם על המחיר הגבוה.

וכאן התחיל הויכוח:

מקורות: ב"מ קיח: שו"ע חו"מ סי' שלו ה"א. ב"מ קא. שו"ע חו"מ שע"ה א', ב'. חזו"א ב"ק סי' כב אות ו'. חזו"א ב"ב סי' ב' אות ו'.

התזמורת היוקרתית טענה: הזמנתי לארוע וסיכמתי על 3000 דולר והוטעתי על ידי מר סגל מירושלים שהפנה אותי במפורש

באולמי 'ארמונות חן' שבבני ברק התקיימו שתי חתונות בערב אחד ושמות שתי המשפחות היו זהות. באולם א' התקיימה חתונת משפחת סגל מירושלים ובאולם ב' התקיימה חתונת משפחת סגל מב"ב. כמקובל בפתח כל אולם הופיעו שמות המחוננים.

משפחת סגל מירושלים הזמינה לחתונתה תזמורת יוקרתית בעלת חמשה כלים שמחירה בהתאם והוא עמד על 3000 דולר. בשעת סיכום הפרטים בקש בעל התזמורת לדעת, באיזה אולם בדיוק תתקיים החתונה? ומר סגל השיב לו בטעות, שמדובר באולם ב', למרות שכאמור חתונת משפחת סגל הירושלמית אמורה היתה להתקיים באולם א'.

ואילו משפחת סגל מב"ב הזמינה לחתונתה תזמורת עממית יותר בעלת שלשה נגנים וסיכמה על מחיר של 1800 דולר. התזמורת היוקרתית שהוזמנה ע"י משפחת סגל וברירה מראש באיזה אולם תיערך השמחה, הגיעה לתומה לאולם ב' והתמקמה בו כפי שסוכם עמהם בטעות. כשהתזמורת העממית הגיעה

התינוק נפצע - האם חייב?

תקציר התשובה:

א. ראובן חייב לשלם עבור כל ההוצאות הרפואיות שהוציאו ההורים כדי לטפל בתינוק. הוא חייב גם אם התינוק הלך יותר לאט משאר בני אדם. החיוב קיים גם אם ראובן הוא אדם גבוה מאד ולא ראה את התינוק כשהסתכל ישר.
ב. אם ילד, או מבוגר, ישבו על המדרכה ואז פגע בהם הולך רגל, מחמת שלא ראה אותם, פטור הפוגע מלשלם עבור הנזק שנגרם מחמתו.

זכאי "חי כפלים"
50% הנחה

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק שליט"א

ביום שלישי ל' חשוון 17/11/09

יציאה בשעה 7:30 בדיוק מנקודות האיסוף

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10 בני ברק, טלפון: 03-6777779

הישיבה בהפרדה
מלאה בלבד!

להרויח בגדול! בתכנית:

'כח כפלים'

מלאו הוראת קבע זו על סך \$28*

ותקבלו חינם:

'גנזי המלך'

CD's

טיולים

סעודה

סופ"ש

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית 'כח כפלים' למשך שנה מינימום

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____
 1. אני/הח"מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____
 רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בית _____ פלאפון _____

קוד מסלוקה	סוג חשבון	מס' חשבון בבנק
בנק	סניף	
		אסמכתא / מס' מזרה של הלקוח בחברה

נתון: יום לכס בזה הוראת לחיוב חשבון/נו תהיל בסופיכם, בגין תרומתי ל"שופר" כספומים ובמטבעים שיוסגאו לכם מודי מעם בפעם באמצעי מנגנון, או רשימות ע"י "שופר" כספומים מוטב ל"פרטי הוראות".
 2. יודע/ת/מטב כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י חודעת מסמי/מאגנו בכתב לבנק ול"שופר" שתכנס לתוקף יום עסקים אחרי כאתר מיון תודעתה בבנק וכן ניתנת לבטול ע"י הוראת כל דיון ב. אמורה/נחית ויאלו/ים לבטל מריש חוב מסומם ובלתי, שחודעת על כך תימסר על ידינו לכנס בכתב, לפחות יום עסקים אחרי לפני מיוון החיוב. ג. אהות/מיתר השראה יום לבטל חיוב, כי יתנו משיאים ימים מסומם תודעת. ד. אם אוכית/נכית לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים ועסקנו בכתב הוראות, אם נסבע. 3. יודע/ת/מטב כי השראים שציינו בכתב הוראות אפילו/ים, הם משיאים שעלינו להסגיר את המסוב. 4. יודע/ת/מטב כי סכומי החיוב ע"י הוראה זו, ימשיע בדין החשבון וכי לא תישלח לינו ע"י הבנק חודעת מיוחדת בגין חיובים אלה. 5. הבנק יפעל בחתום להוראות בכתב הוראה זו, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תחית מניעה תוקפת או אהרת לביצוע. 6. הבנק רשאי להוציא/ת/נו מן החסוד המפורט בכתב הוראה זו, אם תחית לו סבה סבירה לכך, ויודע/ת/מטב על כך מוד לאתר קבלת החלטתנו, תוך ציון הסיבה. 7. נא לאשר ל"שופר" בספת המחובר הזה, קבלת הוראות אלו מסמי/מאגנו.

פרטי הוראה:
 1. סכום החיוב ומועדו, יקבע מעל ל"שופר" ע"י התקיימת לקביעתם.
 2. כרטי החיוב: (סמן באשכבת המתאימה)
 \$ 26 זכאות ליחיד
 \$ 56 זכאות לחוג
 30 לחודש / 20 לחודש
 לחיוב בתאריך: _____
 חתימת בעל/י החשבון _____

חורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את המסום ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779